

Vendim nr. 16 datë 25.01.2024

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Fiona Papajorgji, Kryesuese

Sandër Beci, Anëtar

Illir Toska, Anëtar

në datën 25.01.2024 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 55 (A) 2023 të Regjistrimit Themeltar, që i përket:

KËRKUESE: ANGELA ZORKA HASSANE, përfaqësuar nga avokat Daniel Ndreka, me prokurë.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 1303, datë 22.10.2014 të Gjykatës së Apelit Shkodër; nr. 00-2023-2055, datë 19.04.2023 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën. Gjykimi përfundimtar i ankesës për cenimin e së drejtës kushtetuese të mbrojtjes së pronës nëpërmjet një procesi jo të rregullt ligjor.

BAZA LIGJORE: Nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 27 dhe 28 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (ligji nr. 8577/2000).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoi relatorin e çështjes Fiona Papajorgji, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Shtetasit Zef Hassane (Hasani) dhe e bija Angela Zorka Hassane (*kërkuesja*), me pretendimin e qenies ish-pronarë të disa pasurive, të shtetëzuara të parit në vitin 1951, mbështetur në nenin 388 të Kodit të Procedurës Civile (KPC) dhe në ligjin nr. 9235, datë 29.07.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronës”, të ndryshuar (ligji nr. 9235/2004), i janë drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Pukë në datën 31.10.2012 me kërkesë me objekt vërtetimin e faktit juridik të pronësisë për pasuritë pyll me sipërfaqe 650.1 ha, tokë e pafrut me sipërfaqe 430 ha, kullotë me sipërfaqe 181.6 ha, arë me sipërfaqe 2.37 ha, livadh me sipërfaqe 0.88 ha dhe truall me sipërfaqe 2348 m², të ndodhura në territorin e komunave Gjegjan dhe Qafë-Mali, Pukë. Ata kanë thirrur si persona të tretë seksionin e Kadastrës Pukë, komunën Qafë-Mali dhe Drejtorinë e Shërbimit Pyjor Pukë. Në këtë proces gjyqësor, mbi kërkesën e paraqitur, është lejuar pjesëmarrja si ndërhyrës kryesor i shtetasve P.H. dhe N.P., në lidhje farefisnore me kërkuesit në proces, ku sipas tyre pasuria objekt kërkesë është pasuri e përbashkët që vjen nga trangu i vjetër familjar. Po ashtu, mbi kërkesën e paraqitur, në proces është lejuar pjesëmarrja si persona të tretë i shtetasve F.P., Z.P. dhe M.P., sipas të cilëve pasuria objekt kërkesë është pasuri e trashëguar nga familja e tyre e origjinës. Për këtë çështje, mbështetur në nenin 392 të KPC-së, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Pukë, me vendimin nr. 20, datë 12.02.2013, ka vendosur pushimin e shqyrtimit të saj, me arsyetimin se ekziston konflikt për të drejtën e pronësisë që ka lidhje me vërtetimin e faktit juridik, ndërkohë që palët mund t’i drejtohen gjykatës me padi sipas rregullave të përgjithshme. Ky vendim ka marrë formë të prerë pa u ankimuar.

2. Në datën 19.03.2013 babai i kërkueses dhe ajo vetë kanë paraqitur në gjykatë tashmë një kërkesëpadi, me të cilën, duke paditur seksionin e Kadastrës/Zyrën e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës - dega Pukë, komunën Qafë-Mali dhe Drejtorinë e Shërbimit Pyjor Pukë, si dhe duke thirrur si persona të tretë shtetasit P.H., N.P., F.P., Z.P. dhe M.P., mbi të njëjtin pretendim dhe bazë ligjore, kanë kërkuar sërish vërtetimin e faktit juridik të pronësisë për pasuritë e përmendura më lart. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Pukë, me vendimin nr. 102, datë 23.07.2013, ka pranuar pjesërisht kërkesëpadinë, duke vërtetuar faktin juridik të pronësisë e të kufijve të paditësve për sipërfaqen 650.1 ha pyll, për sipërfaqen pa frut 430 ha, për sipërfaqen 181.6 ha kullotë, për sipërfaqen 2.37 ha arë, për sipërfaqen 0.88 ha livadh, për sipërfaqen 2348 m² truall sipas

kufizimeve të pasqyruara në aktin e ekspertimit, pjesë e këtij vendimi, ndërkohë që për pjesën tjetër padia është rrëzuar. Kundër këtij vendimi kanë paraqitur ankim personat e tretë P.H. dhe N.P.

3. Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr. 1303, datë 22.10.2014, ka vendosur prishjen e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Pukë dhe pushimin e shqyrtimit të çështjes, me arsyetimin se ka konflikt ndërmjet paditësve dhe personave të tretë, sikurse ka pasur konflikt dhe në gjykimin e pushuar të çështjes, shkak për të cilin gjykata e shkallës së parë duhet të kishte vendosur pushimin e çështjes dhe në rrethanat kur gjykimi ka vazhduar, vendimi i saj duhet të priset dhe çështja të pushohet si gjykim që nuk mund të vazhdojë. Kundër këtij vendimi ka ushtruar rekurs pala paditëse.

4. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2023-2055, datë 19.04.2023, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga pala paditëse kundër vendimit të Gjykatës së Apelit Shkodër, për shkak të heqjes dorë prej tij.

5. Kërkesja i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual sipas objektit. Ky ankim ka mbërritur në Gjykatë në datën 01.11.2023 dhe, pas plotësimit në përputhje me kërkesat e ligjit nr. 8577/2000, është regjistruar përfundimisht në datën 16.11.2023.

II

Pretendimet e kërkuases

6. **Kërkesja**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se i është cenuar e drejta për proces të rregullt ligjor, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të:

6.1. *Së drejtës së aksesit në gjykatë*, pasi Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë e ka gjykuar çështjen në dhomën e këshillimit dhe kjo mënyrë gjykimi i ka penguar palët të njihen me trupin gjykues që do të gjykonte çështjen, aq më tepër kur ka pasur një kërkesë për heqjen dorë nga rekursi nga njëri bashkëpaditës dhe nuk është marrë mendimi i kërkuases. Nëse ligji procedural civil ka parashikuar seleksionimin e rekurseve për shkaqe të parashikuara proceduralisht, kjo nuk do të thotë se ky veprim shmanget nga parimet e përgjithshme të gjykimin. Kjo shmangie duhet të arrijë deri në kufijtë që janë të përshtatshëm për këtë mënyrë gjykimi, aq më tepër kur ka shkelje haptazi të procesit të rregullt ligjor.

- 6.2. *Moskrijimit të drejtë të ndërgjyqësisë*, pasi Gjykata e Apelit Shkodër ka shqyrtuar një ankim nga palë të palejtitimura, pasi shtetasit P.H. dhe N.P. kanë qenë dëshmitarë të palës paditëse, të thirrur për të dëshmuar. Pra, nga ana e saj është marrë një vendim për pushimin e çështjes në bazë të një ankimi të bërë nga dëshmitarët dhe jo nga palët ndërgjyqëse, pasi as paditësit, as pala e paditur dhe as personat e tretë në gjykim nuk kanë ushtruar ankim ndaj vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Pukë.
- 6.3. *Së drejtës së mbrojtjes*, pasi vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë është marrë në dhomën e këshillimit pa praninë e paditësve, ndërkohë që e drejta për të qenë i pranishëm në gjykimin e çështjes përbën themelin e së drejtës kushtetuese për proces të rregullt ligjor, pasi ka të bëjë me të drejtën për të mbrojtur interesat e ligjshëm përpara gjykatës. Po kështu, në kushtet kur ka pasur kërkesë për heqje dorë nga rekursi nga njëri paditës, Gjykata e Lartë duhet të kërkonte mendimin e kërkueses për heqjen dorë nga bashkëndërgjyqësia. Seleksionimi i çështjes në dhomën e këshillimit nga ana e Kolegjit Civil është bërë në kundërshtim me kërkesat ligjore, duke u hequr palëve mundësinë për t'u dëgjuar për pretendimet e tyre dhe për të marrë përgjigje për to nga Gjykata e Lartë.
- 6.4. *Parimit të kontradiktoritetit*, pasi gjykata e apelit është garantuesja e procesit që zhvillohet midis palëve kundërshtare dhe mbikëqyr aktet procedurale që ndërmerren gjatë gjykimin.
- 6.5. *Parimit të gjykimit publik*, pasi Gjykata e Apelit Shkodër, në shkelje të plotë ligjore e procedurale, ka vendosur prishjen e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Pukë për pranimin e padisë, në kushtet kur kjo e fundit ka respektuar nenin 183 të KPC-së dhe ka luajtur rolin e saj duke shfaqur paanshmëri në zbatim të një procesi të rregullt e normal gjykimi.
- 6.6. *Standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor*, pasi Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka arsyetuar në mënyrë të gabuar në pikat 16, 17 dhe 18 të vendimit, duke qenë se paditësi Z.H. ka hequr dorë nga gjykimi i padisë, kërkesë e cila është bërë nga kërkuësja në cilësinë e përfaqësueses së tij me prokurë. Ajo ka qenë bashkëpaditëse, fakt i cili nuk është evidentuar nga Gjykata e Lartë. Marrja e vendimit është bërë në mungesë të analizës së thellë të anës procedurale e ligjore, pasi vullneti i kërkueses në cilësinë e bashkëpaditësit tjetër ka qenë vazhdimi i gjykimin për pjesën takuese, pavarësisht kërkesës së bashkëpaditësit të saj. Gjykata e Lartë duhet të vijonte gjykimin për pjesën

tjetër të padisë e jo të vendoste në mënyrë të paligjshme mospranimin e rekursit me arsyetimin se paditësi tjetër ka paraqitur kërkesë për pushimin e tij.

III

Vlerësimi i Kolegjit

A. Për legjitimitimin e kërkueses

7. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është vlerësuar nga Gjykata si një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës.

8. Për sa i përket përmbushjes së këtyre kriterëve, Kolegji vlerëson se kërkuësja legjitimohet *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në procesin gjyqësor, ndaj të cilit ka ngritur pretendime në këtë Gjykatë dhe ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

9. Një kriter tjetër paraprak është *shterimi i mjeteve juridike efektive*, që përcaktohet nga neni 131, pika 1, shkronja “f”, i Kushtetutës, sipas të cilit individ mund t’i drejtohet Gjykatës me ankim kushtetues individual, vetëm pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese që ai pretendon se i janë cenuar. Ky rregull nënkupton jo vetëm që individ t’u jetë drejtuar të gjitha instancave të zakonshme, duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural, por edhe që të gjitha pretendimet që ngrenë në këtë Gjykatë t’i ketë paraqitur më parë në këto instanca, të paktën në substancë (*shih vendimet nr. 14, datë 21.06.2022; nr. 12, datë 09.03.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Në këtë drejtim, Kolegji vëren se pretendimet për cenimin e parimit të kontradiktoritetit dhe parimit të gjykimin publik, të garantuara nga neni 42 i Kushtetutës, kërkuësja nuk i ka ngritur si të tilla në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë, duke mos shteruar mjetet ligjore në dispozicion,

në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës. Pretendimet e tjera që kanë të bëjnë me cenimin e procesit të rregullt ligjor në drejtim të së drejtës së aksesit në gjykatë, standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, së drejtës së mbrojtjes, si dhe moskrijimit të drejtë të ndërgjyqësisë nga Gjykata e Apelit Shkodër, janë ngritur në thelb përpara gjykatave të zakonshme ose kanë të bëjnë me vendimin gjyqësor të Gjykatës së Lartë, i cili ka përmbyllur procesin gjyqësor për shqyrtimin e themelit të çështjes. Në këtë situatë, Kolegji vlerëson se kërkesja nuk ka më mjete të tjera ankimi ndaj vendimit të kundërshtuar, për rrjedhojë e ka përmbushur kriterin e shterimit të mjeteve juridike efektive në dispozicion përpara se t’i drejtohet Gjykatës.

11. Lidhur me legjitimitimin *ratione temporis*, neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000 ka parashikuar afatin ligjor 4-mujor nga konstatimi i cenimit për paraqitjen e ankimit kushtetues individual. Në rastin konkret, referuar kohës kur vendimi i Gjykatës së Lartë është bërë i disponueshëm për palët përmes publikimit në faqen e saj zyrtare (në datën 26.06.2023) dhe pranisë së ditëve të pushimit në kohën e përfundimit formal të afatit ligjor, Kolegji vëren se kërkesja legjitimohet edhe *ratione temporis*.

12. Për sa i takon legjitimitimit *ratione materiae*, kërkesja ka pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në drejtim të së drejtës së aksesit në gjykatë, standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, së drejtës së mbrojtjes, si dhe moskrijimit të drejtë të ndërgjyqësisë nga Gjykata e Apelit Shkodër.

13. Për sa i përket pretendimit për moskrijimin e drejtë të ndërgjyqësisë nga Gjykata e Apelit Shkodër, pasi ajo ka shqyrtuar një ankim nga palë të palegjitimuara, duke disponuar me vendim për pushimin e çështjes në bazë të një ankimi të bërë nga dëshmitarët dhe jo nga palët ndërgjyqëse, në kundërshtim me sa pretendon kërkesja, Kolegji vëren se në bazë të akteve të dosjes gjyqësore të administruar për qëllime të këtij shqyrtimi, ankuesit në fjalë kanë qenë pjesëmarrës në proces, në cilësinë e personave të tretë, duke gëzuar kështu, në kuptim të nenit 442/a të KPC-së, të drejtën për të paraqitur ankim kundër vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Pukë. Në këto rrethana, Kolegji vlerëson se kërkesja nuk ka arritur të argumentojë nga pikëpamja kushtetuese se si legjitimimi i personave të tretë në proces për të bërë ankim në gjykatën e apelit ka cenuar të drejtën e saj për proces të rregullt ligjor.

14. Pretendimet e tjera për cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në drejtim të së drejtës së aksesit në gjykatë, së drejtës së mbrojtjes dhe standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, Kolegji vlerëson se *prima facie* bëjnë pjesë në juridiksionin kushtetues, ndaj për

rrjedhojë do të analizohen në vijim. Nisur nga përmbajtja e tyre, Kolegji çmon t'i analizojë ato së bashku.

B. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së aksesit në gjykatë në lidhje me të drejtën e mbrojtjes dhe standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor

15. Kërkuesja ka pretenduar se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë është marrë në dhomën e këshillimit pa praninë e paditësve, duke iu hequr mundësinë për t'u dëgjuar për pretendimet e tyre dhe për të marrë përgjigje për to nga Gjykata e Lartë. Kjo mënyrë gjykimi i ka penguar palët për t'u njohur me formimin e trupit gjykues, aq më tepër kur ka pasur një kërkesë për heqjen dorë nga rekursi nga njëri bashkëpaditës dhe nuk është marrë mendimi i paditësit tjetër. Gjykimi i çështjes në dhomën e këshillimit nga ana e Kolegjit Civil është bërë në kundërshtim me dispozitat ligjore, duke u hequr palëve mundësinë për t'u dëgjuar për pretendimet e tyre dhe për të marrë përgjigje nga Gjykata e Lartë. Ky kolegji ka arsyetuar në mënyrë të gabuar në pikat 16, 17 dhe 18 të vendimit, pasi paditësi Z.H. ka hequr dorë nga gjykimi i padisë, kërkesë e cila është bërë nga kërkuesja në cilësinë e përfaqësueses së tij me prokurë. Ajo ka qenë bashkëpaditëse, fakt i cili nuk është evidentuar nga Gjykata e Lartë. Marrja e vendimit është bërë në mungesë të një analize të thellë të anës procedurale e ligjore, pasi vullneti i kërkueses, në cilësinë e bashkëpaditësit tjetër, ka qenë vazhdimi i gjykimit për pjesën takuese, pavarësisht kërkesës së bashkëpaditësit. Gjykata e Lartë duhet të vijonte gjykimin për pjesën tjetër të padisë e jo të vendoste në mënyrë të paligjshme mospranimin e rekursit me arsyetimin se paditësi tjetër ka paraqitur kërkesë për pushimin e tij.

16. Gjykata ka pohuar se e drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t'i drejtohen një gjykate, e cila duhet të dëgjojë pretendimet e tyre dhe të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal. Shteti i së drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t'u drejtuar gjykatës (*shih vendimet nr. 32, datë 03.11.2022; nr. 6, datë 22.02.2022; nr. 5, datë 22.02.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Në jurisprudencën kushtetuese, e drejta e mbrojtjes dhe ajo për t'u dëgjuar, si elemente, gjithashtu të së drejtës për proces të rregullt ligjor, në unitet edhe me të drejta të tjera, kanë për qëllim garantimin e një procesi gjyqësor, ku individit i krijohen mundësitë që, përpara marrjes së

vendimit gjyqësor, të dëgjohej realisht për thelbin e çështjes. Nëpërmjet pjesëmarrjes dhe krijimit të kushteve për t'u dëgjuar, individëve u krijohen mundësi të barabarta për deklaratimet e tyre, për parashtrimin e fakteve, provave e vlerësimeve ligjore (*shih vendimet nr. 18, datë 04.04.2023; nr. 7, datë 12.03.2010; nr. 12, datë 06.06.2005 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Gjykata ka pohuar se e drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor dhe në këtë drejtim vendimi gjyqësor, në çdo rast, duhet të jetë i drejtë, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimet nr. 21, datë 26.09.2022; nr. 67, datë 10.11.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Duke iu kthyer rastit konkret, Kolegji konstaton se pas pushimit të çështjes së vënë në lëvizje nga babai dhe kërkuesja përmes vendimit nr. 20 datë 12.02.2013 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Pukë, ata i janë drejtuar përsëri kësaj gjykate tashmë me kërkesëpadi me të njëjtin objekt (vërtetimin e faktit juridik të pronësisë për disa pasuri (pyll, tokë e pafrut, kullotë, arë, livadh dhe truall të ndodhura në territorin e komunave Gjegjan dhe Qafë Mali, Pukë) dhe bazë ligjore. Në këtë gjykim, sikurse edhe në atë të mëparshëm, babai i kërkueses është përfaqësuar prej saj sipas një prokure të posaçme të lëshuar nga në datën 12.09.2012, përmes së cilës e autorizonte për të kryer të gjitha veprimet e nevojshme, përfshirë edhe ato gjyqësore, për rikuperimin e pasurive të tij të paluajtshme, parcela toke që gjendeshin në ish-vendbanimin e tij në rrethin e Pukës apo kudo ku ato mund të gjendeshin në atë moment, por pa pasur ajo të drejtën për tjetërsimin ose zhvillimin e kësaj pasurie. Nga ana tjetër, përmes një prokure të posaçme të datës 11.10.2012, kërkuesja ka autorizuar dy avokatë, të cilët kanë nënshkruar kërkesëpadinë në emër të të dy paditësve dhe i kanë përfaqësuar ata në gjykim. Në përfundim të gjykimit, gjykata ka pranuar pjesërisht kërkesëpadinë, duke vërtetuar faktin juridik të pronësisë e të kufijve të paditësve për pasuritë objekt gjykimi sipas kufizimeve të pasqyruara në aktin e ekspertimit, pjesë e vendimit. Gjykata ka arsyetuar se në gjykim u provua se këto pasuri janë trashëguar dhe kanë qenë në pronësi të paditësve që përpara reformës agrare të vitit 1946, ndërkohë që dokumentet që vërtetonin këtë kanë humbur, janë zhdukur dhe nuk mund të krijoheshin më apo të merreshin në rrugë tjetër, ndërsa ata kanë interes juridik të ligjshëm për vërtetimin e këtij fakti në kuptim të ligjit nr. 9235, datë 29.07.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronës”, të ndryshuar.

20. Gjykata e Apelit Shkodër, mbi ankimin e personave të tretë (P.H dhe N.P.), ka vendosur prishjen e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Pukë dhe pushimin e shqyrtimit të çështjes. Sipas gjykatës së apelit, pavarësisht ndryshimit formal të aktit që ka vënë në lëvizje procesin (kërkesëpadi) në raport me kërkesën për të cilën është pushuar gjykimi, në fakt jemi para së njëjtës kërkesë për vërtetim fakti juridik, kur për të drejtën e pronësisë që lidhet me të ka konflikt ndërmjet paditësve (kërkueses dhe babait të saj) dhe personave të tretë, sikurse ka pasur konflikt dhe në gjykimin e pushuar të çështjes. Për rrjedhojë, konform nenit 392 të KPC-së, gjykata e shkallës së parë duhet të kishte vendosur pushimin e çështjes dhe në kushtet kur gjykimi ka vazhduar, vendimi i saj duhet të prishej dhe çështja të pushohej si gjykim që nuk mund të vazhdojë. Edhe në këtë gjykim, mbi bazën e një prokure të posaçme të lëshuar nga kërkuësja në datën 26.07.2014, edhe si përfaqësuese e posaçme e babai të saj, ata (paditësit) janë përfaqësuar me avokat, i cili ka paraqitur rekurs kundër vendimit të gjykatës së apelit. Fillimisht, në kushtet kur vendimi i gjykatës së apelit nuk ishte arsyetuar ende, është paraqitur rekurs pa shkaqe, i cili është plotësuar më pas përmes një shtese rekursi. Pas komunikimit të rekursit për palët e tjera, dosja gjyqësore i është dërguar Gjykatës së Lartë.

21. Ndërsa çështja mbi rekursin e përfaqësuesit të paditësve ndodhej në pritje për t'u shqyrtuar në Gjykatën e Lartë, në datën 23.09.2016 kërkuësja ka depozituar në sekretarinë gjyqësore të kësaj të fundit një kërkesë me shkrim, përmes së cilës, në cilësinë e përfaqësueses së posaçme të babait të saj, mbështetur në nenin 490 të KPC-së, hiqte dorë nga rekursi i paraqitur kundër vendimit të gjykatës së apelit. Çështja ka mbetur në këtë gjendje deri në datën 03.04.2023, kur është planifikuar për t'u shqyrtuar në dhomën e këshillimit të datës 19.04.2023. Njoftimi për shqyrtimin e çështjes, krahas përbërjes së trupit gjykues, është publikuar, po në këtë datë, në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë. Në vijim, me vendimin e datës 19.04.2023, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit të palës paditëse, për shkak të heqjes dorë prej tij, mbështetur në nenin 480 të KPC-së. Ky kolegji ka vlerësuar se kërkesa për heqje dorë nga rekursi i palës paditëse, nga pikëpamja formale është e mbështetur në ligjin procedural dhe në përmbajtje të saj është shprehur qartë vullneti i pavesuar i palës paditëse për të hequr dorë nga rekursi kundër vendimit të gjykatës së apelit.

22. Në lidhje me procedurat e rekursit, Kolegji vëren se neni 480 i KPC-së parashikon shqyrtimin e tij në lidhje me kushtet e pranueshmërisë në dhomën e këshillimit. Më tej, në rastin kur rekursi plotëson kushtet e pranueshmërisë, çështja shqyrtohet në seancë gjyqësore, si rregull,

në dhomën e këshillimit mbi bazë dokumentesh (neni 482 i KPC-së) ose në prani të palëve (neni 482/a i KPC-së), shqyrtim për të cilin palët njoftohen për ditën, orën dhe përbërjen e trupit gjykues, të paktën 15 ditë përpara datës së shqyrtimit, përmes shpalljes në ambientet e Gjykatës së Lartë, si dhe në faqen e saj të internetit dhe me njoftim individual kur palët ose përfaqësuesit e tyre kanë lënë të dhënat e tyre elektronike të kontaktit në shkallët e tjera të gjykimit.

23. Në këndvështrim të sa më sipër, Kolegji vëren se palëve u është njoftuar, në mënyrën e parashikuar nga ligji, përbërja e trupit gjykues të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, duke iu dhënë atyre, përfshirë edhe kërkueses, mundësinë për të kundërshtuar pjesëmarrjen e një ose të të gjithë anëtarëve të tij, gjë e cila nuk ka ndodhur. Për më tepër, pavarësisht ngritjes së pretendimit për mungesën e njoftimit për përbërjen e trupit gjykues, kërkuesja nuk parashtron ndonjë pretendim konkret për ekzistencën e ndonjë prej rasteve të papajtueshmërisë sipas nenit 72 të KPC-së, në drejtim të anëtarëve të trupit gjykues që ka shqyrtuar rekursin. Kolegji vlerëson se nuk rezulton që kërkueses t'i jetë cenuar e drejta për t'u njoftuar në lidhje me përbërjen e trupit gjykues, duke mos pasur në rastin konkret as ndonjë element për të vënë në diskutim cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme. Për rrjedhojë, ky pretendim i kërkueses është haptazi i pabazuar.

24. Për sa i përket pretendimit të kërkueses për cenimin e së drejtës për t'u njoftuar të lidhur me të drejtën për t'u dëgjuar për sa kohë Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë nuk ka marrë mendimin e saj në lidhje me heqjen dorë nga rekursi, Kolegji vëren se kërkuesja ka qenë në dijeni të kësaj rrethane në kushtet kur kërkesa është nënshkruar nga ajo vetë. Ndërkohë, ajo nuk ka shprehur në këtë kërkesë, por as edhe në ndonjë akt tjetër të veçantë, pikëpamjen e vetë rreth kërkesës, megjithëse ka pasur në dispozicion një kohë relativisht të gjatë. Megjithatë, dhënia e një mendimi të tillë nga palët është në të drejtën e tyre, ndërkohë që mosdhënia e tij nuk përbën pengesë për vijimin e shqyrtimit nga gjykata. Për rrjedhojë, Kolegji vlerëson se nuk rezulton që kërkueses t'i jetë cenuar e drejta për t'u njoftuar e lidhur me të drejtën për t'u dëgjuar, për rrjedhojë ky pretendim i saj është haptazi i pabazuar.

25. Lidhur me pretendimin e kërkueses për cenimin e së drejtës së aksesit të lidhur me të drejtën e mbrojtjes dhe standardin e arsytimit, për sa kohë Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë e ka shqyrtuar rekursin në dhomën e këshillimit dhe ka vendosur mospranimin e tij, duke mos e shqyrtuar pjesën e rekursit të saj, pavarësisht heqjes dorë prej tij nga babai, Kolegji vëren se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë e ka shqyrtuar rekursin në lidhje me kushtet e pranueshmërisë së

tij në dhomën e këshillimit, sikundër përcaktohet në nenin 480 të KPC-së. Shqyrtimi paraprak i pranueshmërisë së rekursit lidhet me verifikimin e kushteve formale të paraqitjes së tij dhe të ekzistencës së shkaqeve të lejuara nga ligji, qoftë në aspektin formal, ashtu edhe në atë substancial, duke u mbështetur në aktet e dosjes gjyqësore. Ky verifikim nuk ka të bëjë me vlerësimin e bazueshmërisë në themel të rekursit, gjë e cila bëhet në një proces kontradiktor, pra në seancë gjyqësore, me praninë ose jo të palëve, duke iu garantuar atyre të drejtën për t'u dëgjuar, përmes parashtrimeve me shkrim ose/dhe verbalisht kur ato thirren nga gjykata. Në këtë kuptim, pjesëmarrja e palëve nuk ka asnjë rol dhe ndikim në procedurën e shqyrtimit paraprak të rekursit, ndaj nga ato nuk mund të pretendohet cenimi i së drejtës për t'u dëgjuar në një procedurë të tillë, sikurse ka ndodhur edhe në rastin në shqyrtim.

26. Në vijim, Kolegji vëren se kërkesja në aspektin formal ka qenë në cilësinë e bashkëpaditëses dhe, më tej, edhe në atë të bashkërekursueses. Një bashkëndërgjyqësi e tillë është krijuar nga vetë ajo, avokati i autorizuar prej saj, megjithëse e drejta e synuar në padi, përmes vërtetimit të faktit juridik, përcaktohej si e babait të saj, i cili në fakt e ka autorizuar atë për të kryer veprimet e nevojshme për rikuperimin e pasurisë, por jo për disponimin e saj. Në këtë kuptim, është e paqartë ajo çka, sipas kërkeses, përfaqëson pjesa e rekursit të saj, për sa kohë që e drejta subjektive në tërësi mbi objektin e padisë qartësisht përcaktohet si e babait të saj dhe jo e drejtë e përbashkët e tyre. Është e dukshme se procesi gjyqësor ka filluar për shkak dhe mbi bazën e autorizimit të posaçëm të lëshuar nga babai i kërkeses, ndaj vetëm vetëpërfshirja formale e kësaj të fundit në proces nuk tregon për ekzistencën edhe të një procesi të mëvetësishëm të kërkeses dhe, për pasojë, për ekzistencën në rekurs të shkaqeve të mëvetësishme të kësaj të fundit. Në këtë kuptim, heqja dorë nga rekursi prej babait paditës, përmes kërkeses si përfaqësuese e posaçme e tij, me të drejtë është interpretuar nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë si heqje dorë e palës paditëse, për sa kohë që në mungesë të iniciativës nga mbajtësi i pretenduar i së drejtës nuk mund të ketë proces autonom për përfaqësuesen e tij.

27. Për rrjedhojë, Kolegji vlerëson se nuk rezulton që kërkeses t'i jetë cenuar e drejta e aksesit e lidhur me të drejtën e mbrojtjes dhe standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor, prandaj ky pretendim është haptazi i pabazuar.

28. Në përfundim, Kolegji çmon se kërkesa nuk plotëson kriteret ligjore për pranimin e saj për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pika 2, shkronjat “d” dhe “e”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.